

Oznamovanie protispoločenskej činnosti

(všeobecná informácia)

Od 1.3.2019 nadobudol účinnosť zákon č. 54/2019 Z. z. o ochrane oznamovateľov protispoločenskej činnosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „**zákon**“), ktorý zrušil doterajší právny predpis upravujúci danú oblasť (zákon č. 307/2014 Z. z. o niektorých opatreniach súvisiacich s oznamovaním protispoločenskej činnosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov). Nová legislatíva nadväzuje na doterajšiu právnu úpravu, má však snahu zaistiť prehĺbenie, rozšírenie a zefektívnenie ochrany poskytovanej oznamovateľom protispoločenskej činnosti.

Definovanie základných pojmov

Nový zákon vymedzuje základné pojmy:

- **Oznamovateľ** - je fyzická osoba, ktorá v dobrej viere urobí oznámenie orgánu príslušnému na prijatie oznámenia, úradu alebo zamestnávateľovi; za oznamovateľa sa považuje aj blízka osoba oznamovateľa, ktorá je v pracovnoprávnom vzťahu k tomu istému zamestnávateľovi ako oznamovateľ, k zamestnávateľovi, ktorý je závislou osobou vo vzťahu k zamestnávateľovi oznamovateľa alebo k zamestnávateľovi, ktorý je založený alebo zriadený zamestnávateľom oznamovateľa.
- **Oznámenie** - je uvedenie skutočností, o ktorých sa fyzická osoba - zamestnanec dozvedela v súvislosti s výkonom svojho zamestnania, povolania, postavenia alebo funkcie alebo v súvislosti s činnosťou vo verejnom záujme a ktoré sa týkajú protispoločenskej činnosti.
- **Kvalifikované oznámenie** - je oznámenie, ktoré môže prispieť alebo prispelo k objasneniu **závažnej protispoločenskej činnosti** alebo k zisteniu alebo k usvedčeniu jej páchatela.
- **Závažná protispoločenská činnosť** - je:
 - trestný čin poškodzovania finančných záujmov Európskej únie podľa § 261 až 263 Trestného zákona, trestný čin machinácií pri verejnom obstarávaní a verejnej dražbe podľa § 266 až 268 Trestného zákona, trestné činy verejných činiteľov podľa § 326 až 327a Trestného zákona alebo trestné činy korupcie podľa § 328 až 336b Trestného zákona,
 - trestný čin, za ktorý Trestný zákon ustanovuje trest odňatia slobody s hornou hranicou trestnej sadzby prevyšujúcou tri roky,
 - správny delikt, za ktorý možno uložiť pokutu s hornou hranicou určenou výpočtom, alebosprávny delikt s hornou hranicou pokuty vo výške najmenej 30 000 eur.
- **Konanie v dobrej viere** - je konanie fyzickej osoby, ktorá vzhľadom na okolnosti, ktoré sú jej známe, a vedomosti, ktoré v čase oznámenia má, sa odôvodnene domnieva, že uvádzané skutočnosti sú pravdivé; v pochybnostiach sa konanie považuje za konanie v dobrej viere, dovtedy, kým sa nepreukáže opak.

Významnou zmenou oproti predošlej právnej úprave (zákon č. 307/2014 Z.z. o niektorých opatreniach súvisiacich s oznamovaním protispoločenskej činnosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov) je prenos kompetencií z orgánov inšpekcie práce na nový **Úrad na ochranu oznamovateľov protispoločenskej činnosti**. Tento nezávislý orgán štátnej správy s celoštátnou pôsobnosťou bude poskytovať ochranu oznamovateľom, kontrolovať dodržiavanie zákona, poskytovať odborné stanoviská a poradenstvo k aplikácii zákona, robiť osvetu v oblasti poskytovania ochrany, poskytovať odmenu oznamovateľovi, či predkladať Národnej rade Slovenskej republiky správu o svojej činnosti.

Forma oznámenia protispoločenskej činnosti

Oznámenie protispoločenskej činnosti možno urobiť jedným z nasledovných spôsobov:

- podaním kvalifikovaného oznámenia o závažnej protispoločenskej činnosti, ktorá je trestným činom; zákon taxatívne vymenúva dotknuté trestné činy:
 - trestné činy korupcie,
 - trestné činy verejných činiteľov,
 - trestný čin poškodzovania finančných záujmov Európskej únie,
 - trestný čin machinácií pri verejnom obstarávaní a verejnej dražbe,

- trestný čin za ktorý možno uložiť trest odňatia slobody nad 3 roky,
- podaním kvalifikovaného oznámenia o závažnej protispoločenskej činnosti, ktorá je správnym deliktom - jedná sa o vybraný správny delikt, za ktorý možno uložiť pokutu s hornou hranicou vo výške najmenej 30 000 eur, resp. o správny delikt, za ktorý možno uložiť pokutu s hornou hranicou určenou výpočtom,

alebo

- oznámením protispoločenskej činnosti zamestnávateľovi v rámci vnútorného systému preverovania oznámení.

Podľa § 25 ods. 9 zákona je zamestnávateľ povinný zosúladiť vnútorný systém vybavovania podnetov podľa zákona č. 307/2014 Z. z. o niektorých opatreniach súvisiacich s oznamovaním protispoločenskej činnosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov s týmto novým zákonom do 30. septembra 2019.

„JESEŇ ŽIVOTA“, Zariadenie sociálnych služieb Levice v zriaďovateľskej pôsobnosti Nitrianskeho samosprávneho kraja z uvedeného dôvodu vypracovalo **Smernicu o vnútornom systéme vybavovaní oznámení protispoločenskej činnosti v podmienkach „JESEŇ ŽIVOTA“**, Zariadenie sociálnych služieb Levice

Zodpovednou osobou ktorá plní úlohy zamestnávateľa podľa § 10 ods. 4 až 7 a podľa § 11 zákona je p. Janette Kúdeľová

Oznámenie je možné podať:

a) elektronickou poštou zaslanou na adresu jesenzivotav@gmail.com, ktorá je dostupná nepretržite 24 hodín denne,

b) poštou zaslanou na adresu: p. Janette Kúdeľová, „JESEŇ ŽIVOTA“, ZSS, Družstevnícka 22, 93401 Levice

pričom na obálke je potrebné uviesť upozornenie:

„Do rúk zodpovednej osoby (p. Kúdeľová) -NEOTVÁRAŤ“,

c) osobne do zápisnice.